Samenkörner (Neue Folge 27) 1933

Ciudatul cadou de Crăciun[1]

O întâmplare din timpul serviciului lui C. R.

Era în primele săptămâni ale lui Decembrie, 1874, când în penitenciarul din N., provincia Saxonia, a sosit un mic colet poștal cu inscripția: „Către direcția penitenciarului ...” Ca destinatară era trecută Elisabeth Volkmann, din Praga. Directorul a deschis pachetul. El conținea o legătură groasă de scrisori, legată în cruciș cu o ață albastră și o scrisoare însoțitoare, care avea aproximativ următorul text:

„Foarte distinsa, onorabila direcțiune a penitenciarului din N. este rugată de preaplecata subsemnată, să vrea să-i înmâneze aceste scrisori anexate deținutului Robert Volkmann, în seara de Crăciun, ca dar de Crăciun. Scrisorile sunt de natură pur privată și sper că ele nu-și vor greși scopul bun. În speranța că onorabila direcțiune va face odată excepție de la obiceiul de a refuza darurile pentru deținuți, rămân, cu mulțumire înmiită, respectuoasă și prea supusă, Elisabeth Volkmann.

P. S. Dacă nu va fi posibil să se predea scrisorile destinatarului, atunci rog ca acestea să-mi fie trimise mie înapoi.”

Directorul mi-a citit cu glas tare scrisoarea și după aceea m-a privit pe mine și apoi legătura de scrisori, ca și când ar fi așteptat din vreo parte un semn, ce este de făcut. El nu s-a bucurat, aceasta credeam că pot s-o presupun; căci, chiar dacă făcea odată o excepție de la regulile instituției, tot trebuia să citească întâi întregul munte de scrisori, înainte să poată să le înmâneze celui în cauză. Aceasta era lege și nimic mai mult decât corect.

Fața lui blândă s-a întunecat tot mai mult.

„Robert Volkmann?”, a murmurat el. „Dar cine era acesta?”

M-a privit întrebător. Aici doar numai existau nume. Cine era aici înăuntru îl pierdea pe durata cât era acolo. Aici mergea numai după numere. I-am dat directorului registrul voluminos, El l-a deschis.

„Volkmann”, a citit el pe jumătate pentru sine, pe jumătate așa, ca eu să pot să aud. „Robert Volkmann - nr. 27 - va - să zică - așa -! Arestat în 1872 pentru spargere și acte de violență.”

Pe fruntea sa, cutele au devenit acum vizibile și mai clar.

„Deci, acesta este”, a continuat el apoi, „cel cu patru ani, cel de pe culoarul V, 27. Am găsit omul potrivit!”

Numărul 27 nu era dintre cei mai buni. Dacă despre unul sau altul veneau plângeri, atunci sigur era și numărul 27 acolo. Poate că odată a văzut zile mai bune. Când avea vreodată momentele sale bune, putea să se comporte deosebit de politicos și educat. Dar de cele mai multe ori, firește, mânia avea la el supremația. Dar în ciuda supărării pe care ne-a făcut-o de atâtea ori prin aceasta, n-aș putea să-mi înfrâng tocmai față de el o anumită compasiune.

Aceasta mă determina și acum să vorbesc în favoarea sa. Am reușit să-l determin pe director, după un lung încolo și încoace, să-i îndeplinească dorința persoanei care a scris și să predea

[1] La descrierea situației din penitenciar, trebuie să se țină cont de faptul că povestea se petrece în provincia Saxonia, în jurul anului 1874.

numărului 27 scrisorile, după verificarea efectuată, în caz că o permitea conținutul. Dar încă nu-l cunoșteam. Până la Crăciun erau ceva mai mult de două săptămâni, dar cititul era oricum o muncă, pentru că scrisorile erau scrise înghesuit și greu lizibil. Directorul m-a rugat să-l ajut seara la verificare. I-am îndeplinit rugămintea cu plăcere. Voiam să citim ocazional, seara, așa, la câteva zile odată, cum tocmai ni se potrivea. Dar s-a întâmplat altfel. După ce citiserăm în prima seară, am citit și în a doua, și în a treia, fără întrerupere, iar în a patra seară legaserăm din nou pachetul cruciș cu ața albastră. Eram gata. Nu fusese nimic de obiectat. Nicio scrisoare nu trebuia îndepărtată. Numai ceva fusese adăugat și aceasta era - o lacrimă de-a mea, care căzuse fără voia mea pe o scrisoare.

Și ce fel de scrisori erau? Conținutul nu pot și n-am voie să-l redau, dar atât pot totuși să divulg: Erau scrisorile unei mame nefericite și bătrâne, pe care aceasta le scrisese în timpul unui șir de ani fiicei sale care trăia în străinătate. Toate se referau la unul și același subiect, fiul pierdut, acel Robert Volkmann, deținutul nostru numărul 27. El se învrăjbise de timpuriu cu casa părintească, apucase pe grăi greșite și decăzuse tot mai adânc și mai adânc. Autoarea scrisorilor nu prezenta nimic într-o lumină favorabilă, dar din fiecare rând vorbea dragostea nesfârșită a unei mame care, în ciuda tuturor dezamăgirilor, nu renunță la speranța că fiul pierdut totuși se va mai căi odată și va deveni alt om, chiar și atunci când aflase că el fusese condamnat la patru ani de detenție. ... De multe ori se acuza singură că fusese față de el prea moale în primii ani, mai târziu prea severă și dură și altele asemenea. Ea nu se scuza, dar din toate cuvintele ei răsuna spre el iertarea. Toate acestea i le scrisese fiicei ei. Domiciliul lui nu-l știuse niciodată. Azi fusese aici, mâine fusese acolo. Și de scris, nu-i scrisese niciodată mamei sale. Numai „bunele cunoștințe” și ziarele o țînuseră la curent despre el.

Numai din una dintre multele scrisori reieșea că mama știa că fiul era într-un penitenciar. N-o voi uita niciodată. Ea suna așa:

„Scumpa mea Elisabeth, scumpa mea fiică!

Să fiu acum bucuroasă sau să mă plâng? De mine n-a ascultat fiul meu, acum au pus alții mâna pe el. A ascultat Domnul rugăciunea mea, cu care am stăruit de atâtea ori la El: Doamne, Dumnezeul meu, ia-l Tu de mână și condu-l? Și chiar dacă mâna Ta este dură și drumul pe care-l duci este stâncos și spinos, eu tot îți voi mulțumi etern!

Chiar dacă simt și eu mâna dură și drumul stâncos și spinos, ba chiar dacă le simt de o mie de ori mai mult decât fiul meu neascultător, nereușit, ba poate chiar că voi muri din cauza aceasta, atunci Domnul totuși, dacă Îl rugăm foarte mult, în cele din urmă va duce totul minunat până la capăt. Cum ar fi dacă Robert, prin faptul că a fost azvârlit așa de jos, până la urmă tot Îl mai găsește pe Dumnezeu? Atunci, atât de îndelungata mea rugăciune dureroasă este ascultată și el este salvat. Și el va ieși purificat din penitenciar. Cât de potrivit și de frumos se spune totuși în Psalmul 30: «Pentru că este o clipă în mânia Sa, o viață în bunăvoința Sa; seara rămâne plânsul și dimineața este un cântec de bucurie»! Și, deoarece în Psalmul 103 se spune așa de frumos: «El nu va mustra fără încetare, nici nu-Și va ține mânia pentru totdeauna», să-l iertăm și noi, dragă Elisabeth!”

Apoi venea o scrisoare în care ea scria că se simte foarte bolnavă, că ar dori să moară, ca acum în sfârșit, să meargă la Domnul ei Isus, că pentru ea, pentru Elisabeth, doar nu trebuie să-și facă griji, fiindcă ea crede în Domnul Isus și are speranța vieții eterne, dar că ea ar dori tare mult să mai fi vorbit odată cu Robert al ei. În ciuda bolii ei, ea ar vrea să călătorească la el și să-i spună că l-a iertat. Apoi venea o scrisoare scrisă de o mână străină, o scrisoare expres, cu scurtul conținut: „Mama dumneavoastră, doamna Volkmann, s-a îmbolnăvit grav. Veniți imediat! Moartea încă nu a survenit.”

Samenkörner (Neue Folge 27) 1933

Probabil cu greu a mai existat în viața mea ceva care să mă fi mișcat așa, să mă fi impresionat așa de profund, cum a făcut-o conținutul acelor scrisori.

Venise seara de Crăciun. Fix la ora șase, funcționarii s-au adunat în marea sală de rugăciune, în care luminau doi pomi de Crăciun, mari, puternici. La mica orgă a fost intonat coralul de Crăciun, ușile cu canaturi s-au deschis și unul după altul, însoțiți de paznicii lor, deținuții au intrat în sală, ca să se repartizeze pe băncile speciale. Orga a tăcut. Bătrânul director a pășit în față, oamenii s-au ridicat. Stăteau smirnă, cu fețele serioase, în băncile lor. Potrivit obiceiului său deosebit, directorul însuși a dat tonul cântării de Crăciun: „Noapte liniștită, noapte sfântă"; și nici măcar unul nu era printre cei mulți care să nu fi cântat și el. Au cântat și cei care intraseră în sală cu fața îmbufnată, posomorâtă; și aceștia n-au fost puțini. Și numărul 27, acel Robert Volkmann, era printre ei. Era emoționant să auzi cum întâi puține glasuri au început să cânte timid, iar după aceea au intervenit și restul, cu voci grave, răgușite și au cântat până la capăt frumoasa cântare veche cu o asemenea seriozitate demnă, încât fără să vrei uitai locul unde se petrecea aceasta, iar pe cântăreții evlavioși în hainele lor vărgate, cu numărul pe piept, nu i-ai fi considerat niciodată capabili de o nedreptate grosolană.

Apoi, preotul instituției a pășit la un amvon mic și a ținut predica de Crăciun, o predică despre dragostea lui Dumnezeu și despre singurul Său Fiu, venind așa de-a dreptul din inimă, mergând așa de-a dreptul la inimă. Nici pe departe n-a amintit locul unde predica sau măcar motivul care îi adusese în această casă pe ascultătorii săi. Cu toată seriozitatea, niciun reproș, totul numai cuvinte de dragoste, așa cum se potrivesc zilei de Crăciun. Și plin de smerenie impresionantă a vorbit în continuare despre Psalmul 32.8,9:

«„Eu te voi instrui și te voi învăța calea pe care trebuie să mergi; Eu te voi sfătui, având ochiul Meu asupra ta". Nu fiți ca un cal sau ca un catâr, care n-au pricepere, a căror podoabă sunt frâul și zăbala pentru a-i struni când nu vor să se apropie de tine.»

Și chiar dacă unii vor fi uitat foarte repede cuvintele, la câțiva sămânța a căzut în ogorul pregătit. Aceasta se vedea după ochii strălucitori. Și, după cum este cunoscut, în cer doar este mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de oameni drepți care nu au nevoie de pocăință.

După aceea s-au împărțit daruri, adică oamenii au primit mere și nuci. Acesta era un obicei vechi. Altfel, în afară de mâncarea de sărbătoare nu se primea nimic. Numai numărul 27 a primit de data aceasta încă un pachet mic, legat în cruciș cu panglică albastră. El l-a privit întunecat, mirat, pe jumătate întrebător pe director, care îi preda cadoul.

„Acesta a fost trimis pentru tine", a spus el. „Am făcut o excepție și l-am acceptat, în speranța că te vei dovedi demn de el."

Numărul 27 a mormăit ceva pentru sine - nu era limpede dacă trebuia să fie mulțumire - și s-a așezat apoi iarăși pe locul său. S-a mai cântat cântarea: „O, tu, timp vesel, o, tu, timp fericit al Crăciunului, aducător de har!", s-a spus o rugăciune și festivitatea s-a terminat.

După ce se golise sala de rugăciune, se vedea sub locul unde șezuse numărul 27, zăcând un pachet deschis. El conținea o mulțime de scrisori; o ață albastră zăcea alături. Am ridicat pachetul și i l-am dat directorului. El l-a împins fără un cuvânt în buzunarul mare al hainei și m-a privit ca și când ar fi vrut să spună: „M-am gândit la așa ceva!"

El nu era nici de o jumătate de oră în locuința sa de serviciu, când a sosit comunicarea că numărul 27, de pe culoarul V, a alunecat pe dalele de piatră ale treptelor și și-a rupt piciorul stâng. Bătrânul director și-a clătinat capul cărunt.

Samenkörner (Neue Folge 27) 1933

„Numărul 27!", a murmurat el pentru sine. „Mereu numărul 27! Întotdeauna ceva nou, dar nimic inteligent."

El a eliberat transferarea la spital. Apoi a îmbrăcat iarăși haina de serviciu, a luat un pachețel sub braț și a pășit încet dincolo, spre aripa clădirii unde erau cazați bolnavii. Cum se rugase totuși bătrâna mamă? „Dumnezeul meu, ia-l Tu de mână și condu-l! Și chiar dacă mâna Ta este dură și drumul pe care-l duci este stâncos și spinos, eu tot îți voi mulțumi etern!" Directorul a încuviințat din cap pentru sine. Numai prin mâhnire duce aici drumul la Tine!

Omul proaspăt adus tocmai fusese „pus în ghips"; încă se mai văita și gemea. Când l-a văzut pe director, și-a stăpânit durerile și și-a întors timid ochii. Nu se aștepta la nimic bun. Cadoul de Crăciun! Scrisorile! Ha, ha, cu așa ceva voiau să-l prelucreze, ridicol!

Totuși, directorul a spus amabil:

„Ai pierdut ceva în seara aceasta în sala de rugăciune, acel cadou de Crăciun, venit pentru tine. Probabil că deja i-ai simțit lipsa."

Spunând acestea, el i-a pus pachetul pe pătură. Robert Volkmann se făcuse roșu ca focul.

„Sau ești acum prea epuizat ca să citești?", a întrebat directorul în continuare. „Atunci ia-l de la mine când vei fi din nou sănătos."

Atunci a ieșit foarte încet de pe buzele bărbatului:

„Vă rog, lăsați scrisorile aici, domnule director. Nu le-am pierdut, ci le-am lăsat intenționat acolo. Iertați-mă."

În a doua zi de sărbătoare a Crăciunului, directorul a trecut iarăși prin salonul spitalului. Numărul 27 avea în fața sa o grămadă de scrisori și citea. Bătrânul domn s-a oprit în fața patului său, l-a privit și a spus:

„Probabil ai multe dureri?"

„Nu", a răspuns bolnavul. „Merge."

„Da, da, mă gândeam numai pentru că ai multe lacrimi în ochi."

Numărul 27 a vrut să răspundă ceva, dar directorul era deja la bolnavul următor. În seara aceasta directorul era în toane deosebit de bune.

Vindecarea fracturii piciorului la numărul 27 a decurs fără dificultate. După câteva săptămâni era din nou complet restabilit. Dar și în omul din interior părea că s-a vindecat ceva. Din încăpățânare și mânie, din lene și rea-voință nu se mai vedea nimic. În câteva săptămâni, deținutul dificil devenise un deținut model, cel mai harnic și cel mai cuminte dintre toți. Și aceasta nu era numai o aparență trecătoare, nu, aceasta a durat. Cum se petrecuse aceasta? Nimeni nu știa, doar directorul și eu. Aceasta o înfăptuise cadoul deosebit de Crăciun și - rugăciunea unei mame. - -

Și iar venise Crăciunul. Sărbătoarea în penitenciarul din N. a decurs într-un mod vechi, obișnuit. După ce s-a terminat, numărul 27 a fost chemat la direcțiune. Un paznic l-a adus. Directorul a făcut un semn și însoțitorul s-a îndepărtat.

„Numărul 27", a început directorul, „la întâi ianuarie vor fi trei ani de când te afli aici, în instituția noastră. Despre primii doi ani nu vreau să vorbesc. În ultimul an te-ai purtat așa spre mulțumirea mea, încât am recomandat călduros grațierea ta. Transformarea ta este, probabil, în principal, de atribuit acelui deosebit cadou de Crăciun de acum un an. Nu-i așa?"

„Așa este”, a răspuns deținutul încet și cu o strălucire umedă în ochi.

„Și deoarece astăzi este iarăși Crăciun”, a continuat directorul, iar în țara noastră domnește în această zi frumosul obicei al dăruirii, pot și astăzi să-ți dăruiesc ceva, numărul 27. Este iarăși ceva deosebit, și anume, este numele tău. Ești grațiat! Ultimul an al pedepsei tale a fost anulat pe calea grațierii. De acum înainte nu mai ești numărul 27, ci din nou Robert Volkmann.”

Deținutul îl privea fără grai pe vorbitor.

„Iar în ceea ce privește viitorul tău”, a început directorul încă o dată, „am în vedere un post pentru tine, în caz că nu dorești să dispui altfel.”

Atunci, Robert Volkmann n-a mai rezistat. Cu ochii în lacrimi și cu mulțumire bâlbâită a căzut în genunchi în fața directorului. ...

El l-a ridicat.

„Nu se îngenunchează în fața oamenilor, numai în fața lui Dumnezeu și a singurului Său Fiu! Știu că ai avut parte de harul Său. Prin urmare, nu uita să îngenunchezi înaintea Sa, care îl ascultă pe cel care în necazul inimii sale strigă către El!”

Dinspre oraș răsunau sonor clopotele prin noaptea senină de Crăciun, ca să le amintească oamenilor că odinioară Dumnezeu L-a trimis pe Fiul Său pe pământ și că la nașterea Sa cetele de îngeri lăudau și spuneau: «Glorie lui Dumnezeu în cele preaînalte și pe pământ pace, în oameni bună plăcere!» [Luca 2,14]

Titlul original: „Das sonderbare Weihnachtsgeschenk”
din *Samenkörner (Neue Folge 27) 1933,* pag. 309-319.